

УДК 37.018.3 : [305:005.336.2]-055.52

Шевченко Т. Ю.

ДО ПИТАННЯ ПРО СТРУКТУРУ ГЕНДЕРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ БАТЬКІВ-ВИХОВАТЕЛІВ ДИТЯЧИХ БУДИНКІВ СІМЕЙНОГО ТИПУ

У статті обґрунтовано актуальність впровадження гендерного компонента до змісту виховної діяльності батьків-вихователів дитячих будинків сімейного типу. Авторкою розглянуті та узагальнені теоретичні матеріали вітчизняних і зарубіжних дослідників щодо сутності та структури поняття “гендерна компетентність”. Проаналізовано авторські моделі структури гендерної компетентності в дослідженнях сучасних науковців. У статті здійснено спробу визначити структурні складові частини гендерної компетентності батьків-вихователів дитячих будинків сімейного типу. Проаналізувавши сутність і структуру гендерної компетентності, авторка статті доходить висновку, що гендерна компетентність є важливим показником загальної компетентності батьків-вихователів дитячих будинків сімейного типу, і вбачає формування гендерної компетентності батьків-вихователів дитячих будинків сімейного типу перспективою подальшого наукового пошуку.

Ключові слова: гендер, компетентність, гендерна компетентність, структура гендерної компетентності, батьки-вихователі.

Трансформації у соціальній сфері сучасного українського суспільства сприяють розвитку демократичних суспільних відносин і, зокрема, формуванню державної гендерної політики. Інтеграція гендерного компонента у всі сфери життєдіяльності українського суспільства робить актуальним питання включення гендерного компонента до системи підготовки батьків-вихователів дитячих будинків сімейного типу. Дитячі будинки сімейного типу як інститути соціалізації дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, а також як системи, наближені до сімейного середовища, сприяють становленню, закріпленню і розвитку гендерних характеристик особистості. Різні види професійної діяльності батьків-вихователів дитячих будинків сімейного типу, відповідно до компетентнісного підходу, можуть характеризуватися певними різновидами компетентностей. За характером професійних функцій виховна діяльність батьків-вихователів наближена до педагогічної, тому гендерна компетентність кожного суб'єкта виховного процесу у дитячому будинку сімейного типу є важливою складовою частиною становлення і розвитку його особистості.

Проведений аналіз теоретичних джерел із цієї проблематики дає підстави констатувати, що сьогодні гендерна компетентність є предметом вивчення багатьох досліджень у педагогіці, психології, соціології. Накопичений багатий теоретичний матеріал сучасних дослідників покликаний оптимізувати процес формування гендерної компетентності у майбутніх фахівців різних галузей.

Водночас результати теоретичних досліджень і наш досвід практичної роботи у системі соціальних центрів для сім'ї, дітей і молоді засвідчують, що серед значної кількості досліджень відсутні роботи, присвячені дослідженню формування гендерної компетентності батьків-вихователів дитячих будинків сімейного типу, її змісту та структури.

Термін “гендер” до сучасної наукової літератури введений дослідниками з метою розмежування біологічного й соціального тлумачення ролі взаємин чоловіків і жінок у соціумі. Поняття гендер розглядали В. Агєєва, Г. Гарфінкель, Т. Говорун, І. Грабовська, С. Бем, О. Вороніна, І. Коган, Д. Лорбер та ін. Поняття “компетентність” у різних його контекстах, зокрема у контексті завдань соціальної роботи, розглядали як вітчизняні, так і зарубіжні науковці: О. Безпалько, Н. Єфремова, І. Зверева, В. Олійник, Ж. Петрович, О. Пометун, І. Чемерис та ін. Попри певні відмінності у трактуванні змісту поняття “компетентність”, у сучасній освітній політиці воно трактується як “здатність особи до виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, розуміння, уміння, цінності, інші особистості якості” [1]. Різні підходи до тлумачення наукової категорії “компетентність” сприяли виокремленню певних видів компетентностей: загальнокультурної, комунікативної, життєвої, професійної, методичної, психологічної, педагогічної, гендерної, що знайшло відображення в наукових працях дослідників К. Глушенко, Л. Зеленської, О. Кузьміної, С. Мельник, О. Полуніної, Л. Шовкун. Поняття “гендерна компетентність” у різних контекстах вивчали такі науковці, як: С. Айвазова, О. Вороніна, Т. Голованова, І. Горошко, Т. Грабовська, Т. Дрожжина, І. Загайнов, І. Іванова, О. Каменська, О. Кікінеджи, І. Кльоцина, Е. Мезенцева, Л. Міщик, І. Мунтян, О. Нежинська, Н. Плисенко, С. Рожкова, А. Сухоруков, Л. Штильова, О. Цокур та ін.

З огляду на тему нашого наукового пошуку – “Формування гендерної компетентності у батьків-вихователів дитячих будинків сімейного типу” – вважаємо за доцільне більш докладно проаналізувати сутність і структуру поняття “гендерна компетентність”.

Дослідник І. С. Мунтян, досліджуючи гендерну компетентність студентів вищих навчальних закладів, окреслює її професійною межею і трактує через знанневий складник: “Гендерна компетентність – це новий і найважливіший аспект гностичної складової частини професіоналізму діяльності сучасного педагога і психолога, який виявляє свою сутність як складне структуроване та професійно важливе новоутворення особистості” [8]. Наведене визначення дослідника ми не можемо взяти за основу, адже вважаємо, що структура гендерної компетентності не може обмежуватися лише гностичним компонентом професійної діяльності.

Дослідниця Т. О. Грабовська також, на нашу думку, дещо звужує зміст гендерної компетентності, ототожнюючи її з процесом діяльності: окреслює гендерну компетентність “як процес спрямованих і спонтанних впливів на особистість, що допомагає засвоїти знання про гендер, норми, правила поведінки й установки відповідно до культурних уявлень про роль, становище та призначення представників різних статей у суспільстві, сприяє становленню повноцінних членів суспільного життя і залучає їх до усталеної системи гендерних ролей” [4]. Як складову частину професійної педагогічної культури розглядає формування гендерної компетентності майбутніх соціальних педагогів Т. П. Голованова [3]. Дослідниця О. О. Нежинська вважає, що “під гендерною компетентністю особистості слід розуміти знання, уміння, навички, які зумовлюють взаємодію з особами різної статі на засадах гендерної рівності та є опосередкованими через їх індивідуально-психологічні гендерні характеристики (маскулінність / фемінність, гендерна ідентичність, гендерні установки та стереотипи), які проявляються в повсякденній життєдіяльності, спілкуванні та поведінці з особами різної статі” [9]. Попри те, що І. А. Загайнов тлумачить гендерну компетентність викладача як одну з базових, оскільки вона характеризується багатofункціональністю, міжdisciplinарністю, багатомірністю, і виокремлює у ній різноманітні якості особистості, пов’язані з її гендерною культурою, власне до визначення змісту поняття “гендерна компетентність” викладача автор не включає особистісний блок і визначає гендерну компетентність як “сукупність засвоєних ним знань про сутність гендерного підходу в освіті, уміння упроваджувати гендерну стратегію в організацію педагогічного процесу та досвіду використання гендерних знань та умінь як основу гендерної взаємодії в умовах освітньої системи” [6]. Близькою до позиції І. А. Загайнова щодо змісту поняття “гендерна компетентність” нам вважається позиція О. Н. Каменської: дослідниця визначає гендерну компетентність викладача як “уміння інтегрувати психологічні, педагогічні знання про сутність гендерного підходу в освіті й уміння упроваджувати гендерну стратегію в організацію педагогічного процесу для розв’язання практичних завдань навчання й виховання, що забезпечує високий рівень професійного гендерного самопізнання” [7].

Цілісне уявлення про гендерну компетентність дає її структура. Як бачимо, у визначенні гендерної компетентності вже подано її структуру, яку вивчали багато дослідників: О. Бондарчук, Т. Голованова, Т. Дорошина, Т. Дрожжина, І. Загайнов, О. Каменська, І. Мунтян, О. Нежинська та ін.

Аналіз наведеної нами таблиці дає змогу стверджувати, що, попри акцентування і визначення у процесі трактування гендерної компетентності першочерговості гностичної складової частини, до структури досліджуваного поняття І. С. Мунтян включає три компоненти:

- предметно-змістовий, який задає та відображає суть концептуальних засад у розумінні феноменів гендера і гендерного підходу в освіті;
- операціонально-діяльнісний, що орієнтує на виконання специфічних функцій професійної діяльності, пов’язаних із гендерним вихованням та освітою підростаючого покоління;
- особистісно-професійний, який опікує зону розширення суб’єктивного простору професіонала через подолання власних застарілих гендерних стереотипів та усвідомлення своїх нових потенційних можливостей самореалізації в усіх сферах життєдіяльності [8].

Таблиця 1

Авторські моделі структури гендерної компетентності

№ з/п	Автор	Рік публікації	Складові частини структури гендерної компетентності
1	І. С. Мунтян	2004	1. Предметно-змістова 2. Операціонально-діялісна 3. Особистісно-професійна
2	О. Н. Каменська	2006	1. Мотиваційно-вольова 2. Функціональна 3. Рефлексивна
3	І. А. Загайнов	2007	1. Мотиваційно-ціннісна 2. Когнітивна 3. Поведінкова
4	О. О. Нежинська	2011	1. Когнітивна 2. Операційна 3. Особистісна
5	Т. П. Голованова	2011	1. Мотиваційно-ціннісна 2. Когнітивна 3. Операційно-технологічна
6	О. І. Бондарчук О. О. Нежинська	2014	1. Когнітивна 2. Операційна 3. Особистісна
7	Т. Дрожжина	2016	1. Ціннісно-особистісна 2. Когнітивна 3. Процесуальна 4. Рефлексивна

Нам вбачається, що позиція О. І. Бондарчук і О. О. Нежинської наближаються до погляду І. С. Мунтяна щодо структури гендерної компетентності. Дослідниці також виділяють три основні компоненти у структурі гендерної компетентності:

– когнітивний (обізнаність управлінців у гендерній політиці у сфері освіти; знання правових нормативів законодавства, сутність і умови впровадження гендерного підходу в практику управління загальноосвітнім навчальним закладом; знання гендерної психології, гендерних характеристик особистості тощо);

– операційний (вміння та навички впровадження гендерного підходу в управління загальноосвітнім навчальним закладом; уміння вирішувати непорозуміння в педагогічному колективі, що засновані на гендерній нерівності та дискримінації представників різних статей; організація гендерної просвіти для всіх суб'єктів навчального процесу та ін.);

– особистісний (усвідомлення власних гендерних характеристик, прийняття себе і своєї статі; відсутність гендерних стереотипів і упереджень, толерантне ставлення до всіх суб'єктів навчально-виховного процесу незалежно від їхньої статі; позитивне ставлення до гендерної просвіти учасників навчально-виховного процесу, прагнення до реалізації гендерного підходу в управління загальноосвітнім навчальним закладом) [2].

На відміну від І. С. Мунтяна, О. І. Бондарчук, О. О. Нежинської, принципово новий компонент гендерної компетентності виокремлює у структурі гендерної компетентності І. А. Загайнов: мотиваційно-ціннісний. Відповідно, структура гендерної компетентності, розроблена автором, включає три компоненти:

– мотиваційно-ціннісний, що характеризується наявністю у педагога позитивної мотивації до використання гендерного підходу, усвідомленням гендерної ролі у рамках педагогічної діяльності, прийняттям або відторгненням гендерних стереотипів і гендерних норм як орієнтирів у конструюванні гендерної взаємодії з учнями та колегами;

– когнітивний, який передбачає наявність у майбутніх педагогів системи гендерних знань і співвідношення їх із педагогічною діяльністю. До складу когнітивного компонента входить система засвоєних педагогом знань про сутність гендера та психології гендерних відносин, про гендерні особливості суб'єктів освітнього процесу, уявлення про особливості гендерної соціалізації хлопчиків і дівчат, про статеву диференціацію пізнавальних особливостей учнів, а також знання функцій і технологій гендерної диференціації; володіння навичками гендерної схематизації та прогнозування гендерного ефекту;

– поведінковий, що оцінюється крізь ступінь сформованості системи вмінь і навичок педагогів щодо використання гендерного підходу у професійній діяльності [6].

Тотожною до позиції І. А. Загайнова є структура гендерної компетентності, запропонована Т. П. Головановою, за винятком того, що третій компонент має дещо відмінні назви (у І. А. Загайнова – “поведінковий”, у Т. П. Голованової – “операційно-технологічний”). У структурі гендерної компетентності вона визначає такі три компоненти:

– мотиваційно-ціннісний (включає особистісне, смислоутворююче ставлення до гендерного знання, до таких понять, як гендерна роль, гендерна ідентичність, гендерні стереотипи самого соціального педагога);

– когнітивний (включає гендерне знання, володіння процедурою оволодіння ним і проведення з ним інтелектуальних операцій);

– операційно-технологічний (включає здатність застосовувати компетенції у професійній діяльності).

Ми солідарні з думкою Т. Дрожжиної, яка, спираючись на представлену у наукових джерелах структуру людської діяльності, структуру ключових компетентностей, визначає чотири основні компоненти гендерної компетентності: ціннісно-особистісний, когнітивний, процесуальний, рефлексивний. На відміну від інших науковців, дослідниця вважає ціннісно-особистісну складову частину не просто значущою, а визначальною, адже “тільки за умов інтеріоризації гендерних цінностей педагог може плідно використовувати гендерний підхід у власній професійній діяльності” [5].

Також ми вважаємо за необхідне виокремлювати у структурі гендерної компетентності рефлексивний компонент, критеріями якого, на відміну від процесуального (діяльнісного), є: відсутність стереотипізації та упередження у сприйнятті оточуючих; уміння надавати, виходячи з позицій і норм гендерної рівності, оцінку власної поведінки; прагнення до самовдосконалення на основі аналізу власної діяльності та розв'язання гендерних проблем; толерантність.

Проведений нами аналіз наведених у таблиці позицій науковців звертає нашу увагу на те, що структура гендерної компетентності, представлена в наукових дослідженнях різних часів, поступово ускладнюється, і питання про її складники залишається полемічним. Узагальнюючи погляди як вітчизняних, так і зарубіжних учених на структуру гендерної компетентності, який висвітлений в аналізованих педагогічних джерелах, зазначимо, що майже всі науковці виділяють три основні її компоненти: мотиваційно-ціннісний, когнітивний, поведінковий.

На основі узагальнення теоретичного матеріалу щодо структури гендерної компетентності та враховуючи професійнальні функції батьків-вихователів, наближені до педагогічної та психологічної, ми схилиємося до думки, що до структури гендерної компетентності батьків-вихователів дитячих будинків сімейного типу слід включити такі компоненти:

– мотиваційно-ціннісний, який характеризує особистісне ставлення батьків-вихователів до гендерних знань, наявність у них позитивної мотивації до використання гендерного підходу, усвідомлення ними власної гендерної ролі у рамках виховного процесу вихованців;

– когнітивний, який передбачає наявність гендерних знань і гендерної психології, знань про гендерні особливості суб'єктів виховного процесу, гендерних характеристик особистості, уявлення про особливості гендерної соціалізації хлопчиків і дівчат, про статеву диференціацію пізнавальних особливостей вихованців тощо);

– діяльнісний, який зорієнтований на володіння батьками-вихователями вміннями та навичками гендерного підходу у виховній діяльності;

– рефлексійний, що забезпечує розвиток і саморозвиток, реалізацію рефлексійної здатності, сприяє творчому підходу у процесі виховної діяльності, досягненню її ефективності та результативності.

Висновки. Проаналізувавши сутність і структуру гендерної компетентності, доходимо висновку, що вона є важливим показником загальної компетентності батьків-вихователів дитячих будинків сімейного типу. Визначення складових частин гендерної компетентності батьків-вихователів – це перший крок на шляху формування гендерної компетентності батьків-вихователів дитячих будинків сімейного типу, що й буде перспективою нашого подальшого наукового пошуку.

Використана література:

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 “Про затвердження Національної рамки кваліфікацій”. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>.
2. Бондарчук О. І. Психологічні умови формування гендерної компетентності керівників загальноосвітніх навчальних закладів : [монографія] / О. І. Бондарчук, О. О. Нежинська. – Київ : ТОВ “НВП “Інтерсервіс”, 2014. – 180 с.
3. Голованова Т. П. Гендерная компетентность в контексте профессиональной педагогической культуры будущих социальных педагогов / Т. П. Голованова // Электронный сб. науч. работ Запорыжской обласной академии післядипломної педагогічної освіти. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp3/profteh/golovanova.pdf.
4. Грабовська Т. О. Шляхи гуманізації відносин педагогів с учнями / Т. О. Грабовська // Навчально-методичні проблеми формування оптимального педагогічного клімату в шкільному колективі. – Київ : МАУП, 1999. – 134 с.
5. Дрожжина Т. Ціннісна складова гендерної компетентності вчительства / Т. Дрожжина // Гендерна парадигма освітнього простору / за заг. ред. Т. О. Дороніної. – Кривий Ріг : ВЦ КДПУ. – 2016. – Вип. 3–4. – С. 141–146. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://gendercenter.sumdu.edu.ua/images/docs/3.4.2016.pdf>.
6. Загайнов И. А. Формирование гендерной компетентности педагога в процессе профессиональной подготовки : автореф. дисс. ... канд. пед. наук : 13.00.08 “Теория и методика профессионального образования” / И. А. Загайнов. – Йошкар-Ола, 2007. – 23 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nauka-pedagogika.com/pedagogika-13-00-08/dissertaciya-formirovanie-gendernoy-kompetentnosti-pedagoga-v-protsesse-professionalnoy-podgotovki>.
7. Каменская Е. Н. Гендерная компетентность педагога / Е. Н. Каменская // Известия Южного федерального университета. Педагогические науки. – 2009. – № 2. – С. 44–49. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://elibrary.ru/contents.asp?id=33333416>.
8. Мунтян І. С. Гендерний підхід у професійній підготовці студентів вищих навчальних закладів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. “Теорія і методика професійної освіти” / І. С. Мунтян. – Одеса, 2004. – 19 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lib.ua-ru.net/diss/cont/36298.html>.
9. Нежинська О. О. Психологічні умови формування гендерної компетентності керівників загальноосвітніх навчальних закладів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 19.00.07 “Педагогічна та вікова психологія” / О. О. Нежинська. – Київ, 2011. – 35 с.

References:

1. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 23 lystopada 2011 r. № 1341 “Pro zatverdzhennya Nacional’noyi ramky kvalifikacij”: [Elektronnyj resurs] [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine on November 23, 2011 № 1341 “On Approval of the National Qualifications Framework”]: [Electronic resource] – [in Ukrainian]. Access mode : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>.
2. Bondarchuk O. I. Psichologichni umovy formuvannya gendernoyi kompetentnosti kerivnykiv zagal’noosvitnih navchal’nyh zakladiv : [monografiya] [Bondarchuk O. I. Psychological conditions for the gender competence formation of the general educational institutions’ heads : [monograph] / O. I. Bondarchuk, O. O. Nezhinskaya. – Kyiv : “Interservis”, 2014 – p. 180. [in Ukrainian].
3. Golovanova T. P. Gendernaya kompetentnost’ v kontekste professional’noj pedagogicheskoy kul’tury budushhih social’nyh pedagogov [Golovanova T. P. Gender competence in the context of professional pedagogical culture of future social educators [Electronic resource] / T. P. Golovanova // Electronic collection of scientific works of Zaporozhe Regional Academy of Postgraduate Education. [in Ukrainian]. Access mode : http://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp3/profteh/golovanova.pdf.
4. Grabovskaya T. O. Shlahi humanizatsii vidnosin pedagogiv z uchnamu / T. O. Grabovska // Navchalno-metodichni problemy formuvannya optimalnogo pedagogichnogo klimatu v shkilnomu kolektivi [Ways of teachers’ and students’ relations humanization / T. O. Grabovskaya // Educational and methodical problems of optimal pedagogical climate formation in a school team]. – Kyiv : MAUP, 1999. – 134 p. [in Ukrainian].
5. Drozhzhyna T. Cinnisna skladova gendernoyi kompetentnosti vchytel’sstva / T. Drozhzhyna // Genderna paradigma osvitnogo prostoru / za zag. red. Doroninoyi T. O. [Drozhzhyna T. Gender component of teaching competence values / T. Drozhzhyna // The gender paradigm of educational space / Under general editorship of Doronina T. O.] – Krivoy Rog : KSPU. – 2016. – Edition 3–4. – P. 141–146. [in Ukrainian]. Access mode : <http://gendercenter.sumdu.edu.ua/images/docs/3.4.2016.pdf>.
6. Zagajnov Y. A. Formirovanie gendernoj kompetentnosti pedagoga v processe professional’noj podgotovki: avtoref. diss. nasoiisk. uch. stepenikand. ped. nauk : 13.00.08 “Teoriya i metodika professional’nogo obrazovaniya” [Zagaynov I. A. Teacher’s gender competence formation in the process of professional preparation: summary discussion of pedagogical sciences candidate’s academic degree competition : 13.00.08 “Theory and methods of professional education”] / I. A. Zagaynov. – Yoshkar-Ola, 2007. – P. 23 [in Russian]. Access mode : <http://nauka-pedagogika.com/pedagogika-13-00-08/dissertaciya-formirovanie-gendernoy-kompetentnosti-pedagoga-v-protsesse-professionalnoy-podgotovki>.

7. Kamenskaya E. N. Gendernaya kompetentnost' pedagoga // Izvestiya Yuzhnogofederal'nogo universiteta. Pedagogicheskie nauki. [Kamenskaya E. N. Teacher's gender competence // Proceedings of the Southern Federal University. Pedagogical sciences]. – 2009. – № 2. – P. 44–49 [in Russian]. Access mode : <https://elibrary.ru/contents.asp?id=33333416>.
8. Muntyan I. S. Gendernyj pidxid u profesijnij pidgotovci studentiv vyshhyh navchal'nyh zakladiv : avtoref. dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04 [Muntyan I. S. Gender approach in professional training of students in higher educational institutions: Competition of pedagogical sciences candidate : 13.00.04]. – Odessa, 2004. – P. 19. [in Ukrainian] Access mode : <http://www.lib.ua-ru.net/diss/cont/36298.html>.
9. Nezhinskaya O. O. Psihologichni umovi formuvannya gendernoyi kompetentnosti kerivnikov zagalnoosvitnih navchalnih zakladiv [Psychological conditions for the heads' of general educational institutions gender competence formation]: dissertation discussion on obtaining a scientific degree of the psychological sciences candidate : 19.00.07 "Pedagogical and age psychology" / O. O. Nezhinskaya. – State Higher Educational Institution "University of Educational Management" (Kyiv). – DVNZ "UMO", 2011 – p. 20. [in Ukrainian].

Шевченко Т. Ю. К вопросу о структуре гендерной компетентности родителей-воспитателей детских домов семейного типа

В статье обоснована актуальность внедрения гендерного компонента в содержание воспитательной деятельности родителей-воспитателей детских домов семейного типа. Автором рассмотрены и обобщены теоретические материалы отечественных и зарубежных исследователей о сущности и структуре понятия "гендерная компетентность", проанализированы авторские модели структуры гендерной компетентности в исследованиях современных ученых. В статье предпринята попытка определить структурные составляющие гендерной компетентности родителей-воспитателей детских домов семейного типа. Проанализировав сущность и структуру гендерной компетентности, автор статьи приходит к выводу, что гендерная компетентность является важным показателем общей компетентности родителей-воспитателей детских домов семейного типа, и видит формирование гендерной компетентности родителей-воспитателей детских домов семейного типа перспективой дальнейшего научного поиска.

Ключевые слова: гендер, компетентность, гендерная компетентность, структура гендерной компетентности, родители-воспитатели.

Shevchenko T. Yu. On the structure of gender competence of parents-educators of children's homes of family type

The relevance of the gender component's implementation in the content of educational activities of foster parent from family-type orphanages is substantiated in the article. The author considers and summarizes theoretical materials of native and foreign researchers regarding the essence and structure of the gender competence concept, analyzed author's models of the gender competence structure in researches of modern scholars. An attempt to determine gender competence structural components of foster parents of family-type orphanages is made in the article. Having analyzed the gender competence essence and structure, the author of the article concludes that gender competence is an important indicator of the general competence of foster parents from family-type orphanages, and sees the gender competence formation of foster parents from family-type orphanages as a prospect of further scientific research.

Key words: gender, competence, gender competence, gender competence structure, foster parents.